

UNIAREA POPOPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an 40 cor. (20 Lei)
Pe 1/2 de an . . . 20 cor. (10 Lei)
Un număr 1 cor. (50 bani.)

lese odată la săptămână.

Adresa: „UNIAREA POPOPORULUI”, Blaj, Jud. Alba-de-jos.

Director: **Alexandru Lupeanu-Melin.**

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un șlr mărunt odată 2 cor. a doua și a treia oră 1:50 cor.

Roadele desbinării.

„Pe voi vă nimiciră
A pizmei răutate
Și oarba neumire
La Milcov și Carpați”

Așa spuneă deșteptătorul și scuturătorul de lanțuri dela 1848, Andrei Mureșanu. Cu multă durere spuneă și aveă dreptate deplină. Că bagseamă așa suntem făcuți noi Românii: îndatăce ajungem la un pic de răsuflet și ne merge mai bine, începem să ne împicim și să ne mâncăm mai rău decât dușmanii.

Iată, priviți și vedeți, ce se întâmplă în zilele noastre. Am ajuns în România Mare, am ajuns la libertate, iar, noi acum, în loc să ne vedem de năcazurile noastre și de vindecarea rănilor din războiu, ne-am apucat de ceartă și de politică urită.

Lucru întristător și dureros, când frații nu se pot înțelege între dânșii, ci se sfășie în hule și vorbe de ponegrire, iar dușmanii noștri rād în pumni și se bucură, așteptând clipa de slăbire ca să poată sări asupra noastră.

E dureroasă desbinarea dar mai dureroase sunt roadele ei de mușgai otrăvitor. Cetiți și judecați numai.

În primăvara anului 1918, după ce se încheiaseră ședințele Marelui Sfat din Sibiu, Partidul Național a făcut o consfătuire în Palatul Asociațiunii de lângă promenadă. În această con-

sfătuire s'a ridicat, între alții și d. Oct. Tăslăuanu, astăzi ministru de stat la București, cuvântând, pe bună dreptate, cam următoarele:

— Noi, adevăratul Partid Național, trebuie să dăm deoparte pe toți aceia, cari au mâinile comănjite din vremea Ungurilor. Aceștia să nu se mai arete printre noi. Sau cel puțin să nu-și mai bată piepturile, strigând „să trăiască România Mare”, ei, cari au iscălit hârtiile de supunere ale lui Tisza, ori au sărutat ca niște cățaluși netrebniți mâinile asupritorilor. În România Mare să aibă frunți ridicate numai oamarii cei curați, cei cari nu s'au înspăimântat de amenințările și temnițele ungușilor, ei au avut tăria să dorească armata eliberatoare a fraților de peste Carpați.

Acestea cuvinte ale dlui Tăslăuanu mulți le-au socotit prea aspre. Iar noi, tinerimea, le-am luat de drepte și ne-am arătat neînduplecați, strigând:

— Păcătoșii să se ascundă!

...Așa eră înainte cu doi ani, când încă Ardealul aveă un singur partid și o singură tabără, închiegată frățeste. Iar unii dintre conducătorii cei vechi, cari aveau ceva pe suflet, au cam fost lăsați deoparte și puși la hodină de ispășire.

Dar astăzi, în vremea desbinării și a luptelor de partid, cum este?

Nu vedeți dumneavoastră, frați săteni, că cei mai han-goși, mai guralivi și mai bătaioși, sunt tocmai slugile ungușilor de ieri și de alaltăieri, primarii cari au dus satele în taberele ungușesti ale lui Szász Pali dela Aiud, ori ale lui Maier Ödön din Alba-Iulia, învățătorii cari au fugit de toate adunările românești, iar când trecea Iuliu Maniu pe la comuna lor, chiemând pe oameni la luptă românească, ei se ascundeau prin grădini ori se încuiau în casă, ca nici fața să nu i-o vadă, neșum să-i de votul. Tot astfel sunt crișmarii, cari atunci se pupau cu toți finanții, notarii, cari își scriau numele cu slove ungușesti, ca nu cumva să creadă „Măria Sa” solgăbirăul, că ei ar fi „valahi pătușoi”. Ori popii, cari, de dragul congruei, s'ar fi dus și la iad cu Tisza, astăzi se pun în fruntea „poporului” și hulesc cu gura plină pe luptătorii din vremea baionetelor ungușesti. Și ca dânșii fac toți tovarășii lor de papricaș ungușesc, de ieri și de alaltăieri.

Vedeți, lucrul acesta, până când eram un singur partid nu s'aputut întâmpla, fiindcă vitejii de astăzi nu aveau nas să facă prea mare tărăboiu, căci erau cunoscuți și stămpărați.

Astăzi?

Astăzi ajungând Partidul Național în opoziție și

deschizându-se drumurile spre oatele cu carne ale puterii, toți cei însemenați mai sus au dat năvală în partidul guvernului, așteptându-și căpătuirea.

Fiecare a ajuns la răsuflet, chiar și purtătorul de peană ungușescă din ajun. Și încă el dă pe grozavul: pe tine, care din cea mai curată și mai sfântă convingere ai rămas în brazda veche și cunoscută, el te face hoț, mânăcător de țară, răuvoitorul poporului. Iar el e curat, e limpede ca lumina soarelui, își iubește grozavnația, iubește poporul și România Mare... Toate acestea așa dintr'odată, de când avem graniți la Tisa și doboranți cu baionete lungi.

Noi nu hulim pe nimenea, nici pe generalul Averescu, dar ne gândim, că dacă ar ști dânsul, cine sunt proaspetii săi partizani în satele Ardealului, nu s'ar bucura prea tare.

Învățătura?

Învățătura din toate acestea este: Nu vă luați după făgăduelile pe cari vi-le fac oamenii necunoscuți, căci istețul făgăduiește, iar prostul trage nădejde, spune vorba din bătrâni. Ci, căutați în ochii celor cari vă vorbesc pe sate în zilele acestea, frați cetitori, ispititiți-le un pic trecutul și după faptele lor de ieri, de alaltăieri și de astăzi, judecați, li ascultați și le dați votul, nu după numele puternicilor de haina cărora se prind.

Cum a fost 3/15 Maiu în Blaj.

Mare e ziua de 3/15 Maiu și slăvită de întreagă obștea românească. — In această zi de o rară măreție sufletească — a anului de pioasă amintire 1848 — patruzeci de mii de iobagi români s'au adunat pe „râțul“ Blajului numit de atunci „Câmpul Libertății“ și sub farmecul vorbelor înflăcărâte și sub privirea ochilor scâpărători ai lui Simion Bărnuț și Axente Sever, Români din Ardeal au pornit revoluția pentru desrobirea națională de sub sciăvia ungurească.

Din jertfa lor de sânge a încolțit sămânța, care a rodit înfăptuirea mărețului vis al poporului românesc — înfăptuit în zilele noastre.

Pregătirile.

De aceea cărturarii Blajului au crezut, că cel mai pios semn de recunoștință față de memoria jertfiților dela 48 e ca să serbeze an de an ca una din cele mai însemnate sărbători naționale — ziua de 3/15 Maiu din 1848 — ca pildă și îndemn pentru generațiile de școlari, cari se perândă prin școlile Blajului. Ne bucurăm din tot

sufletul nostru românesc, că I. P. S. Sa Mitropolitul Dr. Vasile Suciu cumpănind temeinic acest lucru, împreună cu profesorii institutelor de învățământ din loc — au hotărât ziua de 3/15 Maiu — zi de sărbătoare națională-școlară, zi de bucurie și înălțare sufletească pentru tineretul școlilor din Blaj.

Ziua de 3/15 Maiu, după pregătirile făcute de profesori și studenți în vederea serbării — nu se putea să nu fie așteptată cu nerăbdare de toată lumea românească a Blajului, și cu deosebire de către tineretul școlar.

Ea făgăduia să fie una dintre cele mai frumoase dintre sărbătorile Blajului. Și nu s'a înșelat nime în așteptare. Toată lumea — dela Mitropolitul începând până la cel din urmă — nu va uita curând bucuria sufletească, ce a avut-o în aceea zi.

Des de dimineață, abia când mijeau cele dintâi raze ale soarelui — muzica din Bratei, venită anume pentru acest praznic sărbătoresc la Blaj, pornind din piață, a cutreerat toate străzile Blajului, cântând cântece naționale, vestind tuturor, că a sosit 3/15 Maiu.

Toate casele în semn de bucurie au ridicat steaguri naționale — era cea mai frumoasă privește, care îți putea desfătă ochii.

La Biserleă.

Cătră ora 8 toată lumea curgea spre Catedrală, unde în cinstea zilei avea să slujească însuși I. P. S. Sa Mitropolitul. Atâta lume câtă au cuprins zidurile catedralei în aceea zi, de mult nu a mai văzut Blajul, obișnuit altcum cu sărbători mari — căci au fost oaspeți studenții veniți dela Alba-Iulia, Turda, Ibașfalău și Orăștie, că abia încăpea marea mulțime de școlari, veniți din acest prilej sărbătoresc.

La sfârșitul liturgiei I. P. S. Sa Mitropolitul a ținut o calduroasă cuvântare către studențimea adunată în aceea zi în Blaj, arătând însemnătatea zilei, pe care o sărbătorim.

Spre Câmpul Libertății.

După sf. Liturghie o mare de studenți, în frunte cercetașii blăjeni, apoi cei din Alba-Iulia, Turda, Ibașfalău și Orăștie, în rânduri de câte trei — apoi îndată după ei — întreagă tinerimea școlară din Blaj și publicul mare — aproape Blajul întreg a ieșit să sărbătorească amintirea măreței zile de 3/15 Maiu.

La Piața Libertății.

Câmpul Libertății era o mare de capete. Muzica din Bratei răscolia văzduhul. Bătrâna Târnavă își mână mai domol purșul valorilor, înflorată și ea de măreția zilei.

Inimosul profesor dela seminarul nostru *Dr. Ioan Sâmpăleanu* a ținut o lungă vorbire

sărbătorească, arătând suferințele multe și feliurite ale iobagilor români înainte de 1848.

S'au cântat apoi cântece naționale de către elevii institutelor de învățământ — în cinstea zilei, care a încolțit sămânța desrobirii noastre naționale.

În cimiterul lui Axente.

Era târziu la ora 1, când se isprăviseră serbarea de pe Câmpul libertății — trebuia să zorim să aducem și prinosul de recunoștință față de marii bărbați dela 48, așezați spre vecinică odihnă în pământul Blajului. — Cercetașii dela Alba-Iulia au depus o frumoasă cunună de stejar pe mormântul lui Axente Sever.

Profesorul *Dr. Victor Macavei* — ca un prinos de închinare — a ținut un scurt și înălțător cuvânt sărbătoresc, arătând vrednicile mucenicilor dela 48, cari ne-au hărăzit ziua de 3/15 Maiu ca o zi de înălțătoare sărbătoare națională.

Hora din piață.

Și apoi s'a încins o horă mare din toată școlăria Blajului, cât toată piața era o singură cunună de mândri jucători.

După sfârșitul horei 7 feciori români din Ibișdorful-săsesc în frunte cu învățătorul lor din sat ca vătav, au jucat cu multă măiestrie frumosul și minunatul joc românesc „Călușerul“ și „Bătuta“. Au fost vrednici de toată cinstea, care li-s'a arătat din partea mulțimei, care era de față la jocul lor.

BUTOIASUL.

— Povestire franceză. —

Chicot, crâșmarul din Epreville, se opri cu teleaga dinaintea gospodăriei bătrânei Magloire. El era un om zdravăn, de vreo patruzeci de ani, roșu la față și rotund la pânțec; lumea, însă, îl privea ca pe un om rău la suflet.

Își legă calul de un stâlp al porții și intră în curte.

Alături de moșia lui se găsea și moșioara bătrânei, la care râvnia de mult timp. De nenumărate ori s'a încercat s'o cumpere, dar mama Magloire nu voia cu nici un preț.

— Aici m'am născut, aici vreau să mor, — spunea ea.

El o găsi dinaintea ușei, curățind cartofi. Având în spinare 72 ani, ea era uscată, sbârcită și încovoiată, dar totuși sprintenă, ca o fată mare. Chicot o bătu pe umăr prietenește, și apoi se așeză lângă ea pe un scaun.

— Ei, mama Magloire, cum duci cu sănătatea?

— Binișor, dar dumneata? Iacă niște năcazuri. În colo toate merg după voie.

— Cu atât mai bine!

Ea nu mai zise nimic, iar Chicot o privea cum își gătea mâncarea. Degetele ei încovoiate, noduroase și tari, ca picioarele de rac, apucau ca niște clește legumele cenușii și le întorceau repede, desfăcând fășii lungi de coajă cu un cuțit vechiu ce-l ținea în mâna cealaltă. Când cartoful era galben de tot, ea îl arunca într'o cantită cu apă. Trei găini îndrăznețe vineau una după alta până la picioarele ei, ca să fure coji, și apoi fugeau de prăpădeau pământul ducându-și prada în cioc.

Chicot părea a fi stingherit, îngrijat și parcă tot voia să spună ceva. Mai la urmă zise:

— Ia ascultă, mamă Magloire.

— Cu ce pot să-ți fiu într'ajutor?

— Adecă nu vrei să-ți vinzi deloc pământul?

— O, nu. Să nu te gândești

la asta. Ce am zis, e zis. Nici să nu mai pomenești de așa ceva.

— Da, dar vezi, că eu am găsit un mijlov, ca să facem amândoi un târg bun.

— Care?

— Uite: d-ta o să-mi vinzi mie pământul, dar tot d-tale a să-ți rămâie. Nu mă înțelegi? Ascultă-mă bine.

Bătrâna lăsă curățatul cartofilor și-și îndreptă asupra crâșmarului ochii ei vii sub pleoapele lor uscate.

El continuă:

— Să mă lămuresc. Îți dau în fiecare lună o sută cincizeci de lei. Înțelegi? În fiecare lună îți aduc aici, cu teleaga mea, treizeci de taleri de câte 5 lei. Și cu toate acestea nimic n'o să se schimbe în urmă, nimic, nimic. O să rămâi la d-ta acasă. N'o să ai habar de nimic și n'o să-mi datorezi nimic. O să primești numai banii mei sunători. Ei, așa îți place?

El o privi cu o înfățișare veselă, plină de mulțumire.

Bătrâna se uită la el cu neîncredere, presimțind, pare-se,

că i se va întinde ei cursă: Apoi întrebă:

Foloasele astea sunt numai pentru mine. Dar d-tale n'o să-ți mai vânz pământ?

El reluă:

— Nu-ți frământa capul cu asta. O să rămâi stăpână, ca și până acum, atâta timp cât te-o ține Dumnezeu pe picioare. O să-mi faci, însă, o hârtie la primărie, pentru ca după d-ta să fiu eu stăpân. Copii n'ai; ai numai nepoți, la cari nu îți deloc... Ce zici, vrei așa? Toată averea o păstrezi cât timp vei trăi, iar eu îți dau o sută cincizeci de lei pe lună. E un venit bun pentru d-ta, n'ai ce zice.

Bătrâna rămase surprinsă și îngrijată, dar ispită de cei o sută cincizeci de lei. Ea răspunse:

— Nu zic, că nu; dar lasă-mă să mă mai gândesc. Trece săptămâna ce vine, ca să mă vorbim și atunci o să-ți spun și cuvântul meu.

Chicot, plecă mulțumit, ca și un rege, care a câștigat o împărăție.

Serbatoarea cercetașilor.

Cercetășia e un fel de militarie, la care se înrolează de bună voie școlărișii de prin școli și care are de comandant mai mare pe Prințul moștenitor Carol.

Milităria asta studențească e de un neprețuit folos pentru țară, căci face din tinerele mlădițe ale țării, soldați de rândul lor, când vor face milităria cea adevărată pentru Țară și pentru Rege.

Cercetașii din Blaj în ziua asta de 3/15 Mai aveau să depună jurământul în fața impuniternicitului marelui comandant al cercetașilor. În cinstea acestui praznic cercetașesc au venit oaspeți dintre cercetașii studenți din Alba-Iulia, Turda, Ibașfalău și Orăștie în frunte cu profesorii lor conducători.

Era o prea frumoasă arătare toată parada, pe care au făcut-o cercetașii în piață — întocmai ea niște soldați adevărați. După sfințirea apei și după ce s'au stropit cu apă sfințită trupele de cercetași — profesorul *Alexandru Lupeanu*, directorul „Unirii Poporului” trimisul comandamentului cercetașilor i-a jurat să fie credincioși soldați ai cercetășiei pentru binele Țării și a neamului, laudând pe fiecare trupă deosebit așa cum se întâmplă la părăzile militare.

Concertul.

Ca o încoronare a serbării a fost — concertul dat de elevii institutelor de învățământ din

loc. Un program ales și felurit de cântece de cor și orhestră a dovedit aleasa pricepere a profesorului de muzică H. Heltmann.

Petrecerea.

Seara toată studențimea și toată lumea, care a vrut a luat parte la petrecerea de vară din sala de gimnastică, care abia a mai putut cuprinde în toate încăperile sale pe toată lumea, care a venit să-și petreacă. A și fost o petrecere ca în povești de frumoasă, până în zori de zi.

Așa știe Blajul și cărturarii lui să prăznuiască zilele mari ale neamului: cu căldură și însuflețire românească.

Cum stau sămănăturile.

Dupăcum se vede din cele din urmă dări de seamă făcute la ministerul de agricultură, starea sămănăturilor din vechiul Regat s'a îmbunătățit simțitor.

În Oltenia ploile din urmă au ajutat mult. Grâul făgăduiește roadă frumoasă. Aceeaș stare îmbucurătoare în Transilvania, Bucovina și Cadrilater (Dobrogea).

În Muntenia, Moldova și Basarabia e tot secetă, mai cu seamă în județele Fălciu, Tutova, Tecuci și Covurlui sămănăturile sunt pierdute dacă nu ploauă în cel mai scurt timp.

Lucrările de primăvară s'au sfârșit cu cea mai deplină izbândă.

Familia Regală

în Bucovina și Basarabia.

Din anul trecut încă s'a hotărât M. Sa Regele, că va cerceta dimpreună cu Familia Regală toate ținuturile locuite de Români, alăturate la România-Mamă. A început cu Ardealul, vechiul cuib de șoimi, cu leagănul neamului românesc, și acuma continuă să viziteze tinăra grădină, Bucovina, unde atâtea rămășițe de ale vechilor domnitori au rămas, și atât de mult instrăinată Basarabia.

Duminică, în 16 Maiu la orele 7 seara, a plecat Regele, Regina și principesa Elisabeta cu un tren regal din gara Cotroceni spre a vizita Bucovina și Basarabia. Cu acelaș tren au plecat și d. general Averescu, prim-ministru, aghiotanții regali și membri guvernului. Sosiți la Ițcani, Maieștile Lor s'au urcat în automobil și au mers la Suceava Bucovinei; de acolo au mers la mănăstirea Putna ca să se închine osâmintelor marelui voevod Ștefan cel Mare, apoi la Rădăuți.

În Cernăuți se va da un prânz de gală, apoi vor pleca la Chișinău, capitala Basa-

rabiei, de acolo la Cetatea Albă, Saba și Basarabeasca.

Vor vizita apoi orașele germane Leipzig și Tarutin din Basarabia și apoi *Vaiul lui Traian, Bolgradul, Reni și Ismailul*. De aici vor pleca la București Luni dimineața.

Serbatoarea fraților noștri din Bucovina și Basarabia ne umple inima de fiori sfinți, bucurându-ne și noi împreună cu ei de marele lor noroc de a putea saluta în mijlocul lor pe întâiul Rege al tuturor Românilor.

**Nicolae Iorga
în Cluj.**

Sâmbătă în 15 Maiu a sosit la Cluj marele învățat și luptător pentru binele Țării și al poporului, dl profesor Nicolae Iorga dela București.

În gară a fost întâmpinat de Comitetul Partidului Național Român și de peste 400 de studenți universitari. Sosirea marelui bărbat a fost salutăta cu bucurie de nedescris, studenții au vrut să desprindă caii dela o trăsură, să tragă ei în semn de cea mai mare cinste, căleasa vestitului om de bine din Țara mamă. Însă d. Iorga n'a primit.

Studenții au arătat această dragoste dlui Iorga, fiindcă sunt convinși și ei, că d. Iorga este cel mai curat și mai înverșunat luptător pentru binele celor mulți.

Mama Magloire rămâne gânditoare. Noaptea nici nu putu să adoarmă, și patru zile de-a rândul fu în prada frigurilor iudoielii. Mirosul ea ceva rău în afacerea asta, dar gândul, că argintul sunător îi va curge în poală ca din senin, o înnebuni de bucurie.

Se duse la notar și-i istorisi cazul. Acesta o povătu să primească propunerea lui Chicot, dar în loc de o sută cincizeci, să-i ceară două sute cincizeci căci pământul ei prețuia pe cel puțin șasezeci de mii de lei.

Bătrâna se cutremură de gândul celor 250 de lei pe lună; totuși nu se putea hotărî, temându-se de mii de lucruri neprevăzute și de multe șiretenii nebănuite. Rămase acolo până seara, punând la întrebări peste întrebări, și nevenindu-i să plece. În sfârșit ea spuse să se facă actul, și se întoarse acasă turburată, ca și când ar fi bătut patru oale de cidru nou.

Când Chicot veni, ca să afle răspunsul, ea se lăsă mult timp rugată, spunând că nu prea vrea să facă învoiala. Adevărul însă, era că-i era teamă, că ei

nu va consimți să-i dea cele cincizeci de hârtii mari. Mai la urmă, pentru că ei insistă, ea își dădu pe față pretențiunile.

Chicot se simți par-că trăznit, și refuză.

Atunci, pentru ca să-i convingă, ea începu să-i vorbească despre timpul probabil ce ar mai fi în viață.

— Nu mai am de trăit decât patru cinci sau șase ani cel mult. Acum merg pe șaptezeci și trei de ani; puterile mi-au slăbit cu totul. Mai alaltăieri seara credeam, că am să dau ortul popii. Mi se părea, că iese sufletul din mine, și a trebuit să stau în pat.

Dar Chicot nu se lăsa bătut cu una cu două.

— Aide, aide, femeie șireată, ești tare, ca un tun. Ai să trăiești pe cel puțin o sută zece ani... fără greș.

Ziua întreagă fu pierdută în discuțiuni. Și fiindcă bătrâna nu ceda de loc, haugiul consimți, la urmă, să-i dea 250 de lei.

Trei ani se scuseră după aceea, și totuși bătrâna se ținea

tare de tot. Părea, că nu îmbătrânise nici cu o singură zi măcar. Chicot înnebuni. Lui i se părea, că plătește renta asta de-o jumătate de secol, și că e înșelat, jefuit și ruinat. Din când în când o vizita pe femeie, tot așa cum, în Iulie, țărani merg la câmp ca să vadă dacă grâul este bun de cosit. Iar ea îl primea cu priviri răutăcioase. Ai fi zis, că se felicită de cursa ce a întins-o lui Chicot. El se urca repede în teleaga lui și pleca murmurând:

— Adică n'o să crape niciodată babornița asta?

Nu știa ce să mai facă. Ori de câte ori o vedea, îi venea parcă s'o strângă de gât. O ură cu o ură sălbatică, ascunsă, — cu o ură de țaran pungășit.

Văzând ei, că astfel merg lucrurile, începu să-și facă planuri.

Într-o zi, el veni la bătrână s'o mai vadă, și-și freca mâinile tot așa cum le freca când a venit să-i propună târgul.

Dupăce vorbiră câteva momente, zise:

— Mamă Magloire, pentru ce nu vii să mănânci la mine când mergi spre Epreville? Ne vorbește lumea de rău, zău așa; zice că nu mai suntem prietini. Asta nu-mi place, drept să-ți spun. Știi bine că n'o să-mi plătești ceace ai să mănânci la mine. Ș'apoi nici nu mă uit eu la un moft de mâncare. Oprește-te fără sfială, ori de câteori oi vrea, căci asta-mi face plăcere.

Mama Magloire nu se lăsă deloc rugată. Chiar a treia zi când se duse la târg cu căruța condusă de servitorul ei Celestin, trase calul fără sfială la grajdul lui Chicot, și ceru masa făgăduită.

Crâșmarul voios, o cinsti ca pe o cucușană, cu pul de găină, cu tobă, cu cârnați, cu friptură și cu slănină pe varză. Dar ea nu mănăca mai nimic, fiind cum-pătată încă din copilărie, hrănindu-se totdeauna cu nișcă supă și cu o coajă de pâine unsă cu unt.

Chicot, cam desamăgit, o îndemna. Dar ea nici să bea nu voia, chiar și cateaua o respingea.

al țărănilor și a Țării, dar mai ales, ca un semn de iubire fiască și arătare de încredere după ceea ce i-s'au petrecut la Brăila, unde niște băduși plățiți, puși la cale de potrivnicii dlui Iorga, au srit să-l omoare cu cuțitele într-o adunare.

In aceeași zi d. Iorga a ținut în sala prefecturii o cuvântare străduțită despre „Datorința Ardelenilor” în vremile de astăzi, ascultată de foarte multă lume.

Primirea care i-s'a făcut dlui Iorga la Cluj arată, că oamenii noștri nu se lasă îmbătași cu apă rece de fâgăduielile oamenilor puterii, ci se adună pe lângă fruntașii și luptătorii, cari, ca d. N. Iorga, vreau cu adevărat binele poporului.

A spus-o Dsa însuși:

— „Imi pare bine că mai găsesc oameni cinstiți în Ardeal: mă temeam că au dispărut, trecând pe alt „front” unde-i chemau momeli și promisiuni”.

Lupta pentru alegeri.

Incepând cu ziua de Duminică 16 Maiu, mai muți fruntași din Blaj au plecat la sate pentruca să pregătească oamenii pentru viitoarele alegeri. Pretutindenea au fost primiți cu drag. Se vede, că poporul nostru este mult mai cuminte decât să-l poată lua de pe picioare cu una cu

două trimișii diferitelor partide.

Notarii și primarii satelor sunt toți cam de partea stăpânirii, cu toate acestea am văzut, că unii dintre ei nu se lasă înfricați și săgăduiesc, că votează cu candidatul partidului național.

In Cergăul mare învățătorul Ioan Ban, care pe vremea Ungurilor ținea cu stăpânirea este și astăzi cu trup cu suflet — s'ar putea oare altfel? — de partea stăpânirii. Și-a câștigat de partea sa pe mai mulți tineri, sosiți de curând din America și dela miliție, cari au încercat să nu lase nici pe oamenii cu scaun la minte, ca să asculte pe vorbitori.

Să nu desnădăjduiască însă oamenii cu judecată sănătoasă; să-și aducă aminte, că nu este pădure fără uscături și nici coada de topor nu poate lipsi dela vre-o casă.

Dragi cetitori, nu aruncați gazeta aceasta, ci după ce ați citit-o D-Voastră, dați-o și altora să-o citească și ei și să se procopsească dintr'ansa. Prin aceasta faceți un mare bine neamului și Țării, și sprijiniți și foaia.

Daruri pentru Orfelinat.

On. Valeriu Oprea preot, Râșor, întru amintirea soției sale Elisaveta n. Poparadu 100 cor.

Dela petrecerea din Șermașulmare s'a încasat 1718 cor.

Ioan Soporan I. Nicolae din Bucurdea-grănoasă 100 cor.

Ioan Pop mașinist, Teiuș, un sac de grâu.

On. Victor Barna preot, Jidveiu 150 cor.

Dr. Victor Corbul, medic colonel, Cluj, în loc de cunună pe mormântul iubitei sale mame Pelaghia n. Pop 1000 cor.

Colectați la nunta dlui Lăurian și Olimpia Gherman din Liorinț 840 cor.

Victor Gergely din Ghimeș Făget, întru amintirea parohului vice-protopop Gavril Ciobotar, dăruiește Orfelinatlui 1000 cor.

Alexandru Donea Donescu, Gurghiu, dăruiește 250 cor.

Saver Frăpila 50 cor.

Sorin Stoica, medic sublocot., în loc de cunună pe sicriul surorii sale Lucia 100 cor.

Silvia Handrea, comerciant, Blaj 1000 cor.

Drăgan Afimia și Chifor Rozalia, Bărsanța—Ileanda-mare 200 cor.

Laurian Moldovan, șef de birou la ministerul de comerț și industrie din București 120 lei.

Poporul credincios din Mișereac, la stăruințele preotului Crăciun Radu, a dăruit 150 ouă.

Credincioșii din Icolod 100 ouă, cei dela Cergăul-mare 300 ouă.

Ouă roșii au trimis: credincioșii din Sântimbru 360, cei din

Căpușul-de-Murăș cu filia Zerieș 300 și doamna Aurora Nicola din Cricău 200 cor.

Bunul Dumnezeu să le răsplătească înmii tuturor acestor creștini de inimă, cari în zilele celui mai mare praznic nu și-au uitat de orfanii neamului, cari zilnic se roagă pentru binefăcătorii lor.

Asfalt românesc.

Cei ce au umblat pela orașe, au putut vedea, că pardoseala orașelor mai mărireșoare este făcută dintr'o singură piatră vărsată, negrică — suric, care se numește asfalt și care se topește în cuptoare anume. Acest asfalt îl aduceau până acuma de prin Asia, din jurul Mării-Moarte.

In comunele Păcureți — Matia din județul Prahova s'au aflat nu de mult mari zăcăminte de asfalt pe o întindere de vre-o 70 de hectare pe moșia dlui C. N. Vasiliu — Bolnavu. Mai mulți ingineri vestiți au cercetat aceste zăcăminte și au spus că acolo se află asfalt foarte mult și cât se poate de bun.

Mai mulți oameni cu bani, în frunte cu proprietarul moșiei, au întemeiat o societate pe acțiuni cu capital de 8 milioane lei, pentruca cu ajutorul acesteia să se apuce de lucru.

Iată o nouă bogăție a Țării Românești!

Atunci el întreabă:

— Cred c'o să iei cel puțin un păhăruș de rachi.

— Asta, da... Un rachiaș poți să-mi dai.

El strigă cât putu, dealungul hanului:

— Roxalia, adu aici rachiul ăla vestit.

Servitoarea apăru ca o sticlă împodobită cu o frunză de viță de hârtie.

El umplu două păhărele.

— Gustă mamă Magloire: ăsta-i rachiul cel mai fain.

Femeea începu să soarbă puțin câte puțin, pentru ca plăcerea să țină mai mult timp. După ce-și goli păhărușul, ea plescăi din limbă și zise:

— Asta da, zic și eu că e bun.

Nici nu sfârși bine cu vorba, că Chicot umplu din nou păhărele. Ea ar fi voit să zică ba, dar era prea târziu. Il bău și pe acesta iarăși încet, ca și pe cel dintâiu.

Chicot voi să-i mai dea încă un hăruș, dar ea se împotrivi. El însă stăru:

— Rachiul ăsta e ca și lap-

tele, d-ta nu vezi? Eu beau zece păhărușe, și chear două-srezece, fără teamă. E ca și zahărul; nu-ți face rău nici la stomac, nici la cap. S'ar zice că se topește pe limbă. — Nimic nu-i mai bun pentru sănătate.

Pentruca și ea mai avea poftă, cedă, dar nu bău decât jumătate de păhăruș.

Atunci Chicot, într'un avânt de dărnicie, zise cu glas tare:

— Uite, pentru că-ți place rachiul, îți dau d-tale un butoiăș, numai ca să-ți arăt că suntem cei mai buni prieteni.

Femeea nu zise nu, și plecă, cam amețită.

A doua zi, crășmarul intră în curtea mamei Magloire și seose din fundul telegii un butoiăș încercuit cu fier. Apoi îi dădu să guste, numai ca să-i dovedească că e tot din băutura aceea vestită. După ce bău flecare câte trei păhărele, el plecă zicând:

— Când n'o să mai fie rachi în butoiăș, o să se găsească altul la mine. Să nu te dai în-napoi. Știi bine că eu nu mă

uit la un fleac ca ăsta. Cu cât oi isprăvi mai iute, cu atât o să-mi pară mai bine.

Apoi se urcă în teleaga lui.

Mai veni după patru zile, Bătrâna tăia pâine pentru zamă, dinaintea uși.

Se apropie de ea, îi dădu bunăziua, vorbindu-i în nas, și-i cercetă respirația. Indată recunoscu un suflu de spirit. Fața i se lumină numaidecât.

— Mă cinstești cu un păhăruș din vestitul ăla de rachi, mamă Magloire?

Bătrâna îl cinsti, și ciocniră amândoi de două sau trei ori.

In scurt timp, se duse vestea prin împrejurimi, că mama Magloire se îmbătă singurică. Rămânea căzută jos, când în bucătărie, când în curte, când pe drumuri, și oamenii o aduceau acasă în nesimțire, ca pe o moartă.

Chicot nu se mai ducea pe la ea, iar când i-se vorbea despre bătrâna, atunci îngână, cu o undă de compătimire:

— Nu-i păcat de ea ca să se apuce tocmai acum de beție?!...

Știi că la bătrânețe e greu să se mai găsească vre-un leac.

Și chiar așa s'a întâmplat. Iarna următoare, aproape de Crăciun, ea căzu beată în zăpadă și se sfârși.

Chicot se făcu stăpân pe pământul ei, spunând:

— Dacă nu s'ar fi învățat bețivă, zgripșoronica asta ar mai fi trăit încă zece ani.

Puterea gândacului. Un gândac e de 0.032 gr. greu. Poate duce în spate 114 gr. greutate. Așa dară poate ridica o greutate de 1800 ori mai mare ca și a lui.

Un om, ce cântărește 75 kgr. ar trebui să ridice o greutate de 1800 ori mai mare ca aceea pe care o are, așadar ar trebui să ridice cu ușurință 135 mii de kgr.

Iar 2 boi, grei unul de câte 700 kg. dacă ar avea puterea gândacului ar trebui să poată trage un car cu greutate de 2 milioane 520 mii de kgr.

Dar ce slab e boii pe lângă gândac!

Cum stă lumea și țara.

Cum se fac alegerile

— Indrumări pentru alegerile de deputați și senatori. —

Cine poate fi alegător de deputat în Transilvania, Banat și părțile ungurene unite cu vechiul regat român?

În temeiul legii promulgată prin Decretul Regal Nr. 3621 din 24 Aug. 1919 alegătorii de deputați sunt toți cetățenii de 21 ani împliniți, cari au avut cetățenia ungară, nu voiesc să aibă sau să-și păstreze cetățenia unui stat străin, și

a) sunt născuți în teritoriile alipite pe veci la România sau

b) la 1 Ianuarie 1914 au avut aparținerea câștigată în forme legale în una din comunele acestor teritorii sau.

c) la 1 Ianuarie 1914 au avut domiciliul în una din comunele acestor teritorii și până la farea listelor electorale s'au declarat pentru cetățenia română, sau

d) sunt Români născuți în alte teritorii și se declară pentru cetățenia română și aparținerea în una din comunele acestor teritorii.

Cum se face alegerea?

Pe cerouri (circumscripții). În fiecare județ sunt mai multe cerouri (circumscripții) electorale, având fiecare să aleagă câte un deputat. Spre deosebire de acestea sunt alte circumscripții, cari aleg fiecare câte un senator.

Cine alege pe senatori?

Fiecare cetățean, care având drept de vot după prevederile arătate la dreptul de a alege deputat a împlinit vârsta de 40 ani.

Cine nu are drept de vot?

1. Membrii ostirei și ai jandarmeriei, care se află în serviciu activ, precum și ostașii rezerviști, glotași etc.

Cine poate fi ales deputat?

Orice cetățean, care are dreptul de vot arătat mai sus, a împlinit 25 ani și are domiciliul în una din comunele statului român.

Cine poate fi ales senator?

Fiecare cetățean, care are dreptul de vot, a împlinit 40 ani și are domiciliul în una din comunele statului român.

Cine nu poate fi candidat de deputat s'au senat?

1. Aceia, care în timpul dintre ziua de chemare a parlamentului și ziua de alegere funcționează ca judecător sau ca procuror în cercul, care e situat pe teritoriul acelei judecătoria sau tribunal.

2. acela, care în timpul arătat la p. 1 a fost prefect, subprefect, primpretor, pretor, primar al unui oraș, căpitan sau subcăpitan de poliție într'un cerc (circumscripție) care e situat pe teritoriul, în care a funcționat numitul slujbaş.

Cine nu poate fi nici alegător nici ales?

Cei puși sub curatelă, cei ce sufer de boale mintale, cei declarați în stare de faliment, cei ce trăiesc din mila altora, făcând excepție cu invalizii de război, cei condamnați la închisoare pentru crime și delicta etc.

Unde se face votarea?

De obicei fiecare alegător votează la comuna sa. Numai cazuri rare și când s'ar ivi mari greutatea, se grupează mai multe comune învecinate, urmând, ca la una din acestea să se facă votarea.

Ce forme să cer ca cineva să-și poată da votul?

Fiecare cetățean trebuie să fie trecut în listele electorale.

Conscrierea alegătorilor (luarea lor în liste) se face după comune: în comune mari și mici prin primar, notar și învățător sau altă persoană potrivită, în orașe printr'o comisiune de trei persoane, instituită la consiliul orășenesc.

Comisiunile vor trece în listă din oficiu pe toți alegătorii cari îndeplinesc condițiile de alegător. Fiecare cetățean, care a împlinit 21 de ani poate cere să fie luat în listă, atât pentru sine cât și pentru alți alegători, pentru cari prezintă datele convenite (numele de familie și de botez, locul și anul nașterii, ocupația, domiciliul).

Listele terminate vor fi expuse la primăria comunei cu 30 de zile înainte de alegeri.

Ce acte trebuie să aibă alegătorul?

Fiecare alegător trebuie să aibă un certificat de alegător făcut de comisia de înscriere în baza listelor electorale. Dacă alegătorul și-a pierdut certificatul, el poate totuși se voteze, dar despre aceasta se va lua act deosebit.

Ca să se înconjoare orice neplăceri și greutatea e bine ca alegătorul să ceară din bună vreme dela primărie certificatul de alegător. Primăria e de altcum datoare ca din oficiu să înmâneze alegătorului certificatul înainte cu 3 zile de prima zi a alegerilor.

Un alegător nu poate primi decât un singur certificat și nu poate vota decât într'un singur cerc.

Ce trebuie să facă cei netrecuți în listă?

În timp de 10 zile socotite dela expunerea (afișarea) listelor de alegători la primărie fiecare cetățean are dreptul să considere aceste liste și să-și facă observațiile. Întrucât cineva ar fi lăsat afară din oarecari motive, poate cere ca să fie introdus, iar dacă cineva e introdus pe nedrept, poate cere ca acesta să fie șters din listă. Comisia (primăria) e datoare să hotărască numai decât, iar dacă hotărârea nu e pe placul celui ce a făcut cererea, ci o poate apela în scris sau cu graiul viu la cel mai apropiat judecător de ocol care va hotărî fără amânare și definitiv.

Cu 15 zile înainte de ziua alegerilor lista alegătorilor va fi încheiată și trimisă președintelui comisiei electorale centrale (președintele este subprefectul) care le va controla și care dacă va mai fi lipsă de vre-o întrebare sau explicație, o va face fără amânare prin secretar.

Cum va lua cunoștință alegătorul de comisiile însărcinate cu conducerea alegerilor?

Numele președintelui, a notarului și a substituiților acestora, precum și alte măsuri privitoare la alegeri se vor expune (afișa) și face cunoscute, după obiceiul din fiecare comună, cu cel puțin 10 zile înainte de alegeri.

Fiecare alegător e dator să se intereseze de toate acestea la primărie.

Cum își vor candida alegătorii pe omul lor?

Înainte de alegeri cu cel puțin 8 zile, alegătorii din circum-

scripție vor prezenta prin cel puțin doi delegați președintelui cercului (circumscripției) o declarație semnată de 50 de alegători în care se arată că se candidază omul dorit de ei.

Fiecare alegător, care semnează această declarație va arăta și comuna, în care a fost trecut în liste. Îscăliturile vor fi legalizate de primărie.

Odată cu declarația alegătorilor va fi prezentată și declarația candidatului.

Un alegător nu poate semna decât o singură declarație.

Prin cine pot controla alegătorii decursul alegerilor?

Alegătorii cari au prezentat declarațiunea de candidatură, vor putea alege (decerma) pentru partidul lor unul sau doi bărbați de încredere, cari și ei trebuie să fie alegători.

Numele acestora trebuie să fie anunțate președintelui alegerii cu 24 de ore înainte de ora alegerilor.

Bărbații de încredere pot să numească încredințați oșebiți, cari se ție legătura între alegători și locul (biroul) de votare. Numele acestora trebuiesc comunicate președinților de alegeri asemenea cu 24 ore înainte de începerea alegerii.

Când deschide președintele alegerea?

Dimineața la 8 ceasuri în ziua fixată. Alegerile se fac de obicei în localul Primăriei sau în alt local potrivit.

Deoarece votul e secret, președintele alegerii trebuie să se îngrijească că se dea explicațiile convenite alegătorilor și până la prezentarea voturilor să se îngrijească de locuri de separare (izolare) pentru alegători.

Primăria și președintele alegerii se vor îngriji ca numele candidaților să se expune cu litere pronunțate și limpezi pentru ca alegătorii să-și poată cunoaște.

Votarea se face numai dacă sunt mai mulți candidați, întrucât e însă numai unul, acesta e proclamat ales de către președintele alegerii.

Bărbații de încredere și încredințații acestora vor cere dela comitetul central electoral (subprefect) certificate de liberă intrare în comună, în care se ostinde activitatea lor.

Cum își dă alegătorul votul?

Fiecare alegător arată președintelui alegerii certificatul său

de alegător, iar dacă n'are, se ia act. Alegătorul primește apoi bilete de vot și un plic. Cu acestea se retrage într-o odaie separată, unde fără nici un control alege biletul candidatului cu care vrea să voteze și-l bagă în plic, pe care îl lipește. Biletele colorați candidați le bagă într-o lădiță care e anume așezată în sala de izolare. Cu plicul închis se întoarce apoi în sala de votare și-l dă președintelui, care îl pune în urna de votare.

Fiecare alegător poate să controleze decursul votării și să excepționeze pe cei cari

n'au dreptul să voteze. Despre aceasta președintele alegerii e obligat să ia act. Intrucât alegătorul are nevoie de orice, de îndrumări sau deslușiri privitor la alegeri, el se poate adresa primăriei (notarului) care e obligat să-i dea lămuririle necesare.

Va putea asemenea să se adreseze birourilor electorale și organizațiilor de partid, ale căror comitete le vor da deslușirile euvenite. Ziarele li vor fi asemenea la curent și le vor răspunde la întrebările ce vor pune.

francezii să se retragă pe malul stâng al râului Rin. Germanii fără să se fi ținut de legământ au început să trimbeze în lumea largă, că ei și-au împlinit datorința, și prin urmare și francezii să și-o împlinească pe a lor. Dar francezii prin spionii lor au aflat de apucătura nemțească, și ea să nu încearcă mai rău trebile — spunându-le-o verde în ochi nemților că mințesc —, zic că nu se retrag până ce o comisie interaliată și fără părtinire nu constată, că nemții au ieșit într'adevăr din ținutul Ruhr.

Ungurii vreau pace separată cu Americanii.

Te prinde mirarea de câte sunt în stare să născocoască în desnădejdea lor Ungurii. Sînt zi de zi, cum li se strîngă tot mai tare funia de gât, și de aceea folosesc orice mijloc, jertfesc orice, numai ca să mîntuie barămi ceva din pămîntul vechii Ungarii. Așa în timpul mai nou, după ce au plătit câteva milioane unei gazete din New-York, au ajuns să publice în această gazetă, că Ungaria e gata să se pună sub stăpînirea economică americană, adecă sunt gata ca tot ce rodește Ungaria să o dea Americanilor. Dar milioanele lor și de astădată au mers în vînt, puntrucă necum să se lese amăgiți fruntașii americani de această momeală unguească, dar nici celelalte gazete americane n'au voit să iee nici măcar știre de dorințele ungușilor.

Criză de guvern în Italia.

Nu se știe cu siguranță pentru ce a izbucnit, dar atîta totuș se vede, că prim-ministrul *Nitti* e pe ducă. În locul lui e vorba să ajungă *Giollitti*, care înainte de războiul mondial era mare prieten al Germaniei. În legătură cu această schimbare de guvern se spune, că Italia mergînd și mai departe pe calea înțelegerii cu Germania, începută de *Nitti*, ar vrea să reinvie vechea Triplă-Alianță a Italiei, Germaniei și Austriei. E vorba apoi și de fostul ministru de externe, *Scialoja*, să ajungă la fruntea viitorului guvern.

Prin criza guvernului italian s'au întrerupt și tratativele Italiei cu Iugo-Slavia, cari erau pe cale a mijloci un înțeles prietenesc între aceste două țări.

Din Franța.

Sora noastră mai mare de astă dată ne dă o pilă vrednică de urmat. Era adecă în Franța o Confederație a muncii, (o însoțire a păturilor muncitorești), care momită uneori și de vorbele dulci ale agitatorilor streini, altor din porniri pătimase, îndemna tot într'una muncitorimea la greve. Bărbații vrednici ai Franței văzură de mult, că starea aceasta de lucruri nu se mai poate suferi, după ce grevele opăcesc prea mult propășirea țării, care și de altfel mai mult a simțit nenorocirile războiului, — au hotărît așadar, iar guvernul a și aprobat desființarea și risipirea acestui cuib de neînțelegere și turburare. O parte a muncitorimii firește își ridică glasul împotriva acestei hotăriri, dar cei mai mulți sunt prea bucuroși, că au scăpat de un așezământ păgubitor pentru bunul mers al trebilor țării.

Din Grecia.

Țara aceasta pe urma cărmuirii înțelepte a lui Venizelos câștigă tot mai mult din războiul, la care a luat așa de puțină parte. În vieți de oameni a pierdut foarte puțin, iar în cele bănești (finanțiere) în loc să dea înapoi a mers tot înainte, așa cât azi banii ei sunt unii dintre cei mai scumpi. Această Grecie e vorba să mai câștige, pe lângă Tracia și ținutul Smirnei, și insula (ostrovul) Cipru, foarte bogată în vinuri și oleiu de lemn. Insula aceasta e mare, cam cât 3 județe ale noastre.

Tulburările din Mexico.

Din țara aceasta îndepărtată, care e la miazăzi de Statele Unite ale Americii de nord, vin vești slabe. O parte bunăoară din locuitorii țării, nemulțumiți cu cărmuirea președintelui lor de republică, numit *Carranza*, s'a răscolit, și l-au scos din scaunul de președinție. *Carranza* fugit în altă parte a țării, unde locuitorii l-au păstrat credința, încearcă să și apercă stăpînirea cu arma în mână. Unele vești spun, că revoluționarii l'ar fi și prins până acum, altele însă zic, că se apără vitejește, dar nu mai are multe.

România și Dardanelele.

Dardanelele sunt strănțele de mare din apropierea Constantinopolului. Stăpîn

Din Lumea Largă.

Războiul Polonilor cu Rușii abia acum se începe.

Am amintit în numărul trecut al gazetei noastre, că polonii au căștinat urt pe bolșevicii Ruși, și că, alungându-i mereu, au ajuns să le iee și Kiewul. Veștile din săptămîna aceasta merg și mai departe, spunînd, că peste câteva zile o să cadă și Odessa în mâinile Polonilor, împreună cu alte orașe însemnate.

Dar Veștile mai spun și altceva. Și anume, că lovitură grea dată de poloni, a început să desmetecască de cap pe bolșevici. Și cum popoarele nu mai sunt în stare să le mai înșele cu evanghelia comunismului și alte năzbâtii, conducătorii bolșevici au crezut, că a sosit clipita să iee din nou la mînă arma naționalismului. Astfel încep să predice din nou, că polonii, împreună cu ucrainenii eliberați, sunt o primejdie pentru mărta nație rusească, care dacă nu se trezește ajunge sub stăpînire streină. Și iată, că în chipul acesta a ieșit cuiul prin sac. Că fruntașii bolșevici și până acuma numai pentru aceea s'au folosit de propaganda bolșevistă, că să apercă nația rusească. Acum când propaganda bolșevistă nu mai prinde, vrînd-nevrînd trebuie să facă apel la naționalismul poporului rusec. Și încă ce apel! Așa un apel, că chiamă sub arme, — adecă mobilizează —, pe toți bărbații până la 46 ani.

Și nici atîta nu-i destul. Ci declară, că toți foștii generali și ofițeri ai țarismului sunt iertați, și că prin urmare au datoria să se pună

la fruntea oștilor rusești. Astfel auzim, că a reinviat faimosul *Brussilow*, apoi *Alexei*, *Cerbacow* și alți mulți. Pe *Brussilow* l-au și numit comandant al tuturor oștirilor rusești.

Cu un cuvînt, Rușii se trezesc. Și tocmai pentru aceasta atît Polonii cât și Ucrainenii pot să aibă încă un foarte greu războiu cu dînșii.

Nemții alegă în ajutorul bolșevicilor.

Și până acum au fost destui nemți în slujbă rusească. Dar acum, gazetele din Varșovia spun, că s'au văzut trei Zeppelinuri (baloane ce se pot cărmui) trecînd spre Rusia, și că acestea după toate semnele duc ofițeri germani de stat major, ca să dea sfaturi comandamentului rusec.

Ținuta României.

Nu se ounește chiar limpede, și nici nu e bine să se bată doba cea mare. Atîta se șvonește, că un om de seamă al Ucrainenilor ar umbla pe la București să mijlocească un ajutor de vre-o 160,000 de soldați români. Ei, dar una-i să ceri, și alta-i să și capeti. Atîta totuș e sigur, că și noi vom lucra, așa după cum vor cere cele mai bine-primite interese ale țării noastre.

Francezii și Germanii.

Amăsurat hotărîrilor marelui Sfat dela San-Remo, Germania avea să și scoată în cel mai scurt timp trupele din vestitul ținut al Ruhr-ului, ca în schimb și

rea acestora înainte de războiu era în mâna Turcilor. Sfatul păcii dela San-Remo, ca să pedepsească pe Turci, pentru că au luptat alături de Nemți, și prin aceasta au prelungit războiul, a hotărât ca străntorile de mare să treacă sub controlul interaliat al statelor, cari au câștigat războiul. În comisia de control puterile cele mari au câte doi delegați, iar cele mici și cari au interese nemijlocite în Dardanele, au numai câte un delegat. Intre acestea e și România noastră.

DE PRIN SATE.

Statirea steagului comunal din Biertan.

Ziua de 10 Maiu a fost pentru comuna Biertan pe lângă întreținerea zi națională și cea mai însemnată zi națională-comunală, ce-au pomenit-o Românii de acolo.

Un sentiment de bucurie a stăpânit pe acest blând, înțelept și dornic de înaintare popor, căci știa că în ziua aceea are să se sfințească „stindardul primăriei comunale”, care de aici înainte are să falfăie mândru pe primăria încătușată de veac a șovinismului vechei metropole săsești, simbolizând treicolorile mândrei noastre Țări.

La 8 ore a. m. cu mic cu mare se grăbesc — investimântați sărbătorește — spre biserică pentru a participa la serviciul divin, de unde urmând stindardului școlar, pornesc spre școală. De aici în șir frumos în frunte cu stindardul național, purtat de Inv. I. Racoța, investimântat în frumos port național — pornesc dnii preoții N. Gheaja și T. Avram, însoțiți de cei 4 membri români ai primăriei comunale, dintre cari v-primarul I. Popovici purtă stindardul comunal înfășurat; urmează mândra și bine instruita „Reuniune de cântări”, după care vin bărbați și femei în frumos convoiu. Tutarora le premerge muzica, după care urmează elevii școlilor române supraveghiați de Inv. I. Țierean. În piață înaintea primăriei într-un loc împodobit cu frunză verde acest frumos convoiu se oprește și se sfințește stindardul. Predarea urmează din partea dlui paroh T. Avram prin o vorbire, la care răspunde preluându-l primarul Sas. Vorbește preotul săsesc Reich, accentuând speranța, că falfăirea steagului pe primărie va aduce dreptate și egalitate pentru toți locuitorii din comună.

Se face încunajurul pieții cu ambele stindarde desfășurate

și stindardul comunal se arboarează pe primărie, în care timp „Reuniunea” condusă de harnicul Inv. I. Racoța intonează cântările „Pe al nostru steag”, „Imnul regal”, „Deșteaptă-te Române” și „Mersul legionarilor”.

În aceeași ordine Românii se reîntorc în locul deschis dela „Casarmă”, unde se întinde o mare horă, în care se puteau vedea bătrâni și tineri, bătând voioși pământul românesc. Dl paroh Nicolae Gheaja, sufletul aranjării acestei mândre serbări, prin o vorbire ocazională arată însemnătatea acestei zile mari. Sfârșitul vorbirii e acoperit de o ploaie de flori aruncate de tinerimea „Reuniunii” asupra iubitului lor vorbitor.

După prânz fiind timpul nefavorabil de-a ieși în livadă, petrecerea cu dans s'a urmat în sală la „Stea”.

Elisabetopole, la 12 Mai 1920.

Un privitor.

10 Maiu în Săcalul-de-câmpie.

Ziua de 10 Maiu s'a prăznuit după vrednicie și în aceasta comună din câmpia Ardealului. La 8 ore — dimineața poporul îmbrăcat de sărbătoare, a ascultat sf. liturgie, unde preotul Iosif Bogdan a înălțat rugăciuni pentru Maj. Lor Regele Ferdinand și întreaga Casă domnitoare, precum și pentru răposatul și neuitatul rege Carol al României și pentru toți martirii români, cari au conlucrat la întemeierea acestui Regat, precum și la eliberarea și alipirea Ardealului la țara mamă. În pomelnic au fost înșirați și Alexandru Cuza Voda, Mihailu Viteazul, Ștefan cel mare și răposatii fii și martiri ai Ardealului: Horea, Cloșca și Crișan, Avram Iancu, Axente, Simeon Bărnăușiu și soții lor de luptă.

La 11 ore s'a adunat tot poporul în curtea școlii de stat română, de unde au plecat cu toții în ordine în frunte cu steagul treicolor și, însoțiți de o muzică de 6 membri din comună, au cutrierat străzile satului, cântând cu toții cântece naționale, după care oprindu-se în apropierea școlii, de unde au plecat, în curtea contelui Bethlen preotul local a ținut sub cerul liber o frumoasă cuvântare, pomenindu-se trecutul de suferință a poporului român până în zilele noastre, când liberi în țara liberă putem prăznui aceasta sărbătoare națională, după care au urmat hora și joc până sub sară, când cu toții în liniște și veseli de însemnătatea zilei, ne-am reîntors la vetrele noastre.

*Ioan Moga
învățător de stat.*

ȘTIRI

**Cătră alegătorii din
cercul Blajului.**

Frați alegători!

Candidatul de deputat în cercul Blajului este dl

Dr. Ioan Coltor, profesor, fost deputat și sfetnic român la Marele Sfat de pace din Paris.

Candidatul la senat în cercul Aiudului, de care ține Blajul, este dl

Ioan F. Negruțiu directorul școlii de învățători, fost senator.

În Târnava mică.

La Sănmărtia:

Dr. Ioan Biamu, avocat în Hususău, fost deputat.

La Ibașfalău:

Dr. Ilarie Holom, avocat, fost deputat.

Votați cu acești candidați pe cari îi cunoașteți, oăci au crescut și au trăit în mijlocul nostru!

Întru mărirea lui Dumnezeu. Dl Ștefan Dragoș, farmacist în Blaj, a dăruit pe seama bisericii greco-cat. din Mănărade suma de 100 cor. Dumnezeu să-i răsplătească!

Mănărade, la 15 Maiu 1920.

Preot *Ioan Handrea.*

Ziua eroilor. Sărbătoarea Înălțării Domnului, Ispasul, a fost declarată printr'un decret-lege de ziua vitejilor căzuți pentru întregirea patriei pe câmpul de luptă. Toate orașele și satele României-mari vor sărbători cu scumpătate ziua aceasta.

Unul oare se roagă să fie condamnat la moarte. Un făcător de rele cu numele Hans Pohl a fost pedepsit a 30-a oră pentru furt și înșelăciune și partea cea mai mare a vieții și-a petrecut-o în temniță. Prins

a 31-a dată și judecat la temniță, s'a pus în genunchi și s'a rugat de judecătorii săi, să aibă bunătate și să-l condamnă la moarte, că om de omenie din el tot nu se mai alege. Judecătorii l-au îndrumat la o casă de nebuni, unde doctorii uu să cercezeze dacă o cu mintea întreagă ori ba.

Femeia cea mai urâtă. Gazeta cea mai mare și mai vestită din Londra, capitala Angliei, anume „Times” a făgăduit o mare sumă de bani femeii aceleia din Londra, care se va dovedi de cea mai urâtă. Și ce credeți, nu s'a aflat? Cu bani poți cumpăra orice. O profesoară de muzică, cu numele „Miss Leyton” a recunoscut, că ea este cea mai urâtă femeie din Londra.

Și ceice aveau să hotărască asupra urâteniei ei au și recunoscut, că mai urâtă femeie nu se poate afla.

Ea însăș a recunoscut, că nici odată n'a întrebuintat aici un fel de mijloc de înfrumusețare și că mamă-sa totdeauna îi spunea, că ea este cea mai urâtă fată din Londra. Cu toate acestea însă zice, că ar avea și mire și că se poate mărita ori-cândă voiește.

Prizonieri români în China. 56 foști soldați români în armata austro-ungară au fugit de groaza bolșevicilor ruși în China. Cu ei deodată au fugit și alți soldați de alte neamuri, pe cari guvernele lor de mult i-au dus acasă. Numai bieții români se chinuiesc până astăzi în prinsoare și guvernul nostru nu face nimic pentru aducerea lor acasă. Guvernul de altfel acumă nici nu are altă grijă decât a alegerilor; ce-i pasă lui de cei 56 de nefericiți.

Fostul moștenitor al Saxoniei — teolog catolic. Aflăm, că fostul moștenitor de tron al Saxoniei, Gheorghe, învăță teologia catolică în orașul Tübinga. Iară al treilea fecior al regelui Saxoniei învață lucrul câmpului. Săraci feciori de împărași!

— **Pe Horthy au voit să-l omoare.** În ziua de 27 Aprilie guvernatorul Ungariei, admiralul Horthy, trecând cu automobilul la oficiu, a fost atacoat de doi oameni cu pușcături de revolver. Nu i-s'a întâmplat nimica, iar pe făptuitori i-au deținut.

— **Lucrarea bumbacului în America.** Cele mai multe fabrici de țesături de bumbac se găsesc în orașul Fall-River din Statele Unite ale Americii de miază noapte. Aici sunt 427 fabrici de țesături de bumbac. În ele toarcă și noaptea 3 milioane de fuse; se mișcă ca fulgerul peste 75 mii de răsboaie și muncesc 30 mii de lucrători. Plata acestor lucrători pe săptămână e de un milion două sute de mii de lei. — Și pe fiecare an ies din acestea fabrici aproape 800 milioane metri de pânză.

— **Oameni cu viață lungă.** În Anglia se găsesc două sate: Brighton și Hove, vestite pentru oamenii cu viață lungă. Vârsta de 90 ani e atât de obișnuită, că au-l mai miră pe nimeni. — Printre morții socotiți în timp de 6 luni s'au găsit trei, cari aveau vârsta de 98 ani, unul de 97 ani și trei de 90 ani.

Unul a ajuns vârsta de 102 ani, în toată puterea minții și oetă regulat gasetă fără ochelari.

În aceste sate se află cei mai bătrâni judecători адвоcați, sfetnici comunali și grădinari din toată Anglia.

— **Și în Germania s'au înmulțit hoțiile.** Războiul acesta a adus multă pacește pe capul bieților oameni. S'au înmulțit între altele și hoțiile, cum nu s'a mai pomenit de multă vreme. Asta se întâmplă nu numai la noi, ci și în Germania. Foile nemțești se plâng zilnic de hoții cei mulți, cari sunt cu deosebire în Berlin și se bucură nespuse de mult, de câte ori poliția germană pune mâna pe câte o pasere bună. Așa s'a întâmplat în zilele trecute, când poliția germană a prins cu urda'n turda pe unul dintre cei mai mari hoți ai hotelurilor din Berlin.

— **Locomotive engleze pentru C. F. R.** Guvernul român a făcut un târg bun cu Anglia, în urma căruia noi vom putea cumpăra de la Englezi locomotive pentru trenurile noastre. Plata se va face în Lei.

— **Un omor înfiorător la Galați.** În ziua de 3/15 Maiu s'a întâmplat la Galați un omor înfiorător. Făptuitori necunoscuți încă, au pătruns noaptea în casa dlui G. Fernic, au omorât pe doamna căsii, cu mai multe tăieturi la grumazi și la cap, au furat apoi tot ce au aflat mai de preț în casă, și în sfârșit au aprins casa ca nu cumva să li-se dea de urmă. Pompierii (ceiee stâng focul ivit pe la orașe) au putut însă să stingă din bună vreme focul, și au aflat stărvul tăiat și sgâriat al doamnei. Încă nu s'a dat de urma făptuitorilor.

— **Lâna nu se mai poate scoate din țară așa,** că de aici înainte întregă lâna oilor noastre se va putea lucra în fabricile din Țară. Să nădăjduim, că în forma aceasta se vor ieftini hainele.

— **Demobilizarea.** Contingentul 1917, adecă aceia, cari în 1917 au intrat în anul al 21-lea al vieții, va fi demobilizat în întreagă țară pe ziua de 1 Iunie, iar contingentul 1918 pe ziua de 1 Iulie.

— **Banii de argint.** În săptămâna trecută santinelele de pe malul Dunării din vechiul Regat au prins pe un funcționar, care voia să treacă în Turcia nu mai puțin decât 87 mii de lei în argint. Prins și tras la răspundere funcționarul a spus, că a lucrat astfel la porunca bancherului Andreiu Lazaris din Braila și că leii a voit să-i vândă în Constantinopol, unde se plătesc cu 16 lei de hârtie. Atât bancherul cât și funcționarul au fost puși la răcoare.

— **Invalizii de războiu călătoresc pe C. F. R. cu preț de jumătate.** Guvernul a dat o ordinațiune în urma căreia toți invalizii de războiu (orbii, schiopii, bolnavii) fie ofițeri, fie simpli soldați, pot să călătorească pe trenurile C. F. R. cu preț de jumătate.

Cum ne scăpăm de Peronosporă.

Plugarii bătrâni și pășiți ne-au lăsat nouă, urmașilor învățatura: *o zi scăpată, ori greșită în economie te lasă cu hambarele goale; și orice ai de lucru: lucră la vreme și de foame nu te teme.*

Dacă în unele lucrări economice și de plugărie se mai poate face câte o scădere, în combaterea peronosperiei, sau stropitul viilor spre a le apăra în contra peronosperiei, nu-i iertat a-se face. Și cel ce o face, o plătește amar. O poate plăti chiar cu nimicirea întregel recoalte sau cules, cari l-a costat atâta sumedenie de bani și ostenele. Greșala aceasta atât de scumpă, o poate face omul la stropitul întâiu. Dacă nu ți-ai stropit viaa cel puțin odată, până a dat boala peronosperiei în ea, de aci încolo, o poți tot stropi, căci cules vesel nu vei mai avea în anul acesta. Celelalte stropiri nu-s așa de gingașe.

De vremea și timpul stropitului întâiu, trebuie grijit, ca de mântuirea sufletului.

Stropitul întâiu trebuie să se facă nesmintit înainte de înflorirea strugurilor, dela 20—31 Maiu, căci până la sfârșitul lui Maiu nu prea avem căldură prielnică dezvoltării peronosporii (20—28° C).

Dupăce stropitura bine făcută ține și ne apără viaa de boală, dacă nu-s ploii și călduri mai mari, 18—20 zile, să zicem 3 săptămâni, celelalte stropiri să se facă deci la același timp.

O stropitură nici odată nu e de ajuns spre a ne mântui viaa de peronosporă. Dacă vara e secetoasă, sunt de ajuns și 2 stropiri. Altmintea ne trebuie 3—4 stropiri.

După o bătaie de ghiață sau grindină, nesmintit trebuie să stropim viaa. Un lucru iar să nu se uite la stropit: să se stropescă bine, nu numai de mântuire. Bine e stropită viaa atunci, când picurii de stropeală (piatră vântată, var și apă) sunt așa de mărunți și deși pe frunze, lugi și struguri ca roua pe iarbă, picur lângă picur, fără de a rămânea loc gol între ei, nici cât o împunsătură de ac. Dacă picurii sunt mari și deși se împreună laolaltă și stropitura curge jos. Astfel de stropitură nu ajută nimic.

Stropitura, soluția sau zama, să fie bine potrivită, la 10 vedre, ferii, de apă, 1 kgr. piatră vântată, 1 kgr. var stâns pentru stropitul întâiu. Dacă varul a fost bun și nerezultat stropitura e potrivită. Dacă varul nu a fost bun, trebuie să-i mai adăugăm cam pe atâta. Varul

prea mult slăbește tăria stropiturii, prea puțin o strică de tot, căci aceasta nu rămâne și nu se leagă de frunze ci curge jos. Partea varului în stropitură stă în aceea, că leagă și ține stropitura pe frunze, până se uscă.

Mai bine și mai sigur lucra acela, care își cumpără din farmacie câteva fășii hârtie roșie de turnisol sau lacmus. După ce am făcut stropitura, muiem o fășie de aceste în stropitură, dupăce am amestecat-o bine. Dacă fășia roșie se învinețește, stropitura e potrivită. Dacă nu se învinețește, îi lipsește încă var. Îi adăugăm deci până învinețește hârtia.

Timpul stropitului e în pragul ușei. Pumpa sau doba de stropit în spate, nepoate! Căci moșu-o așa a zis, că *o zi greșită în economie, te lasă cu hambarele goale!*

Nic. Pop
profesor de economie.

Impotriva răspândirilor de știri.

1. Vor fi considerați ca infractori:

a) Acei cari fără rea credință prin locaturi publice gări, trenuri, pe străzi, etc., vor comunica, colporta, comentă în orice chip, știri fie adevărate, fie imaginare, sau păreri relative la operațiunile de războiu, situația și distocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

Această infracțiune se va judeca și condamna de pretor în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 1000 Lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scopul de a spiona, sau trada, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare în timp de războiu.

A V I Z.

Cu 1 Iunie 1920 din lipsa de locuință m'am mutat la Teiuș, lângă abatoriu Nr. 385. — Rog, clienții mei, să mă cerceteze și în Teiuș.

Cu stimă:
Ioan Dogariu,
tăbăcar.

Redactor responsabil:
IULIU MAIOR
Număr cenzurat de: Vasile Suciu.